

УДК 17.023.26.01:371.1

DOI: <https://doi.org/10.33216/2220-6310-2020-94-1-6-15>

РОЛЬ ПОЛІКУЛЬТУРНИХ ЄВРОКЛУБІВ У АНГЛОМОВНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

І. С. Аветісова

ORCID 0000-0002-1129-5794

В Україні трансформується сфера освіти. Неабиякого значення набуває проблема інтеграції вищої освіти в європейське і світове співтовариство. Сучасному світу властиві тенденції інтенсивної міжкультурної комунікації, глобалізації. Україна, проголосивши європейський вибір, потребує виховання молоді, здатної самореалізуватися в полікультурному суспільстві, а іноземна мова стає одним з джерел знань про країни та світ.

Саме тому особливої актуальності набуває роль громадських об'єднань, таких як полікультурні Євроклуби, що є дієвими осередками полікультурного виховання. У представленому дослідженні полікультурний Євроклуб розглядається як різновид студентського громадського об'єднання, спрямованого на пізнання та прийняття особистістю цінностей різних культур світу, діяльність його ґрунтується на принципах добровільності та особистої орієнтації, толерантності, взаєморозумінні та взаємоповазі, здійснюється як в навчальний так і поза навчальний час. Через це автор акцентує увагу на тому, що сучасний навчальний процес має стати таким процесом, в якому відбувається соціалізація індивіда, його входження в європейську соціокультуру.

У статті надано аналіз діяльності полікультурних Євроклубів у закладах вищої освіти, зокрема у Донецькому національному медичному університеті, яка спрямована на виховання взаємоповаги до міжнародної спільноти, дає змогу правильно поводитися у конкретних ситуаціях, використовувати словниковий запас, розуміти значення слів у контексті обраної спеціальності, вибирати відповідну форму соціального етикету.

Доведено вплив на організацію та роботу полікультурних Євроклубів викладачів, які сприяють полікультурному діалогу, зануренню в різні культури, зосередженні на досягненнях в медичній галузі, проведенні спільних наукових досліджень, створенні спільних

освітніх і наукових програм з іноземними закладами вищої освіти, науковими установами.

Ключові слова: *вищий медичний заклад освіти, полікультурний Євроклуб, євроінтеграція, форми діяльності Євроклубів, іншомовна комунікація.*

Постановка проблеми. Проблеми трансформування сфери освіти виявилися сьогодні в центрі суспільної уваги. Зростає усвідомлення того, що для вирішення поставлених перед державою проблем в даній сфері зростає потреба виховання такої особистості, яка усвідомлює свою національну ідентичність та може самореалізуватися в полікультурному суспільстві. Важливу роль у цьому контексті відводиться громадським об'єднанням, Євроклубам, які є дієвим осередком полікультурного виховання, де молодь формує власну систему поглядів щодо європейської та національної ідентичності та набуває проголошених Радою ЄС компетенцій, які охоплюють такі аспекти життя: умови життя; міжособистісні стосунки; систему цінностей і переконань стосовно понять та явищ; мова жестів; виконання ритуалів (Моляко, 1982).

Одним з джерел такої сили може бути міжнародне співробітництво. Діяльність по збільшенню цього потенціалу набуває пріоритетного значення, де найважливішим компонентом є міжнародна освіта.

За роки існування в Україні організація і робота полікультурних Євроклубів стала альтернативою інтернет-спільнотам і цілеспрямовано впливає на процес виховання, є одним із засобів ознайомлення студентів із європейськими цінностями, історією, освітою Європейського Союзу. Міжнародне співробітництво в освіті розвиває здатність людини оцінювати явища з позиції іншого індивідуума, іншої культури, іншої соціально-економічної формації. Таким чином, можна стверджувати, що діяльність полікультурних Євроклубів у закладах вищої освіти сприяє створенню «ситуації успіху», комфортного психологічного клімату в колективі при англомовній підготовці студентів.

Розширення форм міжнародного співробітництва закладів вищої освіти є на сьогоднішній день важливим аспектом у розвитку сфери освітніх послуг.

Концепція сучасної вищої освіти враховує потреби українського суспільства, умови його інтеграції в європейське і світове співтовариство, соціальне замовлення в період оновлення. Вона охоплює всі сфери суспільного життя, весь навчально-виховний процес вищої школи, в тому числі і в медичних закладах освіти, де в центрі уваги стоїть особистість студента з її інтелектуальним, фізичним та життєтворчим потенціалом. Вихованню такої особистості сприяє підготовка кваліфікованих медичних

фахівців, здатних до творчої праці, професійного розвитку, конкурентоспроможних на ринку праці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, присвячених вивченню та висвітленню різних контекстів полікультурної взаємодії. Філософський аспект діалогу культур, розмаїття та єдність культурної спадщини досліджували А. Асаєва, Д. Бенкс, В. Біблер, О. Джуринський, С. Ніето; питанням, пов'язаним з євроінтеграцією присвячені дослідження: П. Вербицької, С. Коберника, Н. Кузьміної, О. Овчарука, Ф. Степанова; проведенню тренінгів з європейської інтеграції та впровадженню європейських проєктів: Я. Боренько, Х. Чушака; досвіду роботи євроклубів присвятили роботи: Н. Гичко, І. Ісаєва, Т. Горбань, В. Девда, Е. Дикова-Фаворська, О. Євтушенко, Н. Жидкова, О. Іноземцева, Н. Каменецька, Л. Камлик, Н. Коваленко, А. Ковбасюк, О. Колесникова, О. Країло, О. Міхтєєва, С. Мойсєєва, С. Чернова, Л. Шкляр, С. Юрченко; у публікаціях В. Брущенка, Р. Димека, Ю. Лобурця та ін. подані практичні поради організації Євроклубів.

Проте, навіть за наявності великої кількості досліджень науковців, на тлі процесів євроінтеграції України, полікультурні Євроклуби як різновид молодіжного об'єднання та їх роль у англійській підготовці студентів у вищих медичних закладах освіти потребує цілісного аналізу і теоретичного осмислення їх діяльності.

Мета: у статті проаналізовано теоретичні і практичні надбання організації Євроклубів, а також наведено приклади успішної роботи полікультурного Євроклубу у професійній англійській підготовці студентів-медиків Донецького національного медичного університету

Виклад основного матеріалу. Проголосивши європейський вибір, наша держава у партнерстві із різноманітними європейськими структурами в усіх напрямках своєї діяльності бере участь у світових інтеграційних процесах. Угоду про партнерство і співробітництво з Європейським Союзом Україна уклала однією із перших серед країн СНД, це відбулося завдяки підписанню основного документу, який сприяє зближенню України та ЄС – «Угода про партнерство та співробітництво» (УПС) від 14 червня 1994 р., і вже 10 листопада 1994 року ця угода була ратифікована Верховною Радою України, а набула чинності 01 березня 1998 року, після її ратифікації всіма-членами ЄС. Ця угода започаткувала створення основ взаємовигідного економічного, соціального, фінансового, цивільного, науково-технічного та культурного співробітництва. Укладення УПС дозволило встановити регулярний двосторонній діалог між Україною та ЄС (Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами – членами, 1998, Ст.1.)

Це є важливою подією, на нашу думку, щоб надати відносинам Україна– ЄС більш активного розвитку.

До процесів інформування суспільства з питань євроінтеграції потрібно залучати студентську молодь. Також необхідна активізація міжнародних контактів та співпраця українських молодіжних організацій з європейськими партнерами.

Починаючи з 2005 року, коли був затверджений План дій «Україна – Європейський Союз», який передбачав зміну політичних, географічних та економічних умов для України та Євросоюзу, йде розвиток та поглиблення співробітництва (План дій «Україна – Європейський Союз, 2005, Вступ»)

Основні принципи плідної спільної діяльності Україна–ЄС полягають у поширенні нових прогресивних освітніх ідей, в обміні досвідом, але цей процес повинен відбуватися без втручання в національну систему освіти, і кожна держава самостійно обирає шляхи й засоби навчання.

На думку Рафала Димека, Євроклуб це форма організації молоді, що сприяє творчій реалізації її членів, залученню молоді до участі в європейських ініціативах, інформуванню з питань європейської інтеграції, засвоєнню європейської тематики як нового виміру (Димек, 2006, с. 15).

У нашому дослідженні полікультурний Євроклуб розглядається як різновид студентського громадського об'єднання, спрямованого на пізнання та прийняття особистістю цінностей різних культур світу, діяльність його ґрунтується на принципах добровільності та особистої орієнтації, толерантності, взаєморозумінні та взаємоповазі, здійснюється як в навчальний так і поза навчальний час з метою саморозвитку і самореалізації особистості, набуття здатності ефективної співпраці з представниками різних культурних груп, формуванні творчих рішень у нестандартних ситуаціях міжкультурної взаємодії.

М. Шеннон у підручнику: «Teaching about Europe» визначає три напрями реалізації європейського виміру освіти:

- навчання про Європу (здобуття основних знань про Європу з оглядом на глобальну і локальну перспективу);
- навчання в Європі (формування головних навичок, потрібних молодим європейцям);
- навчання для Європи (підготовка молодих людей до життя в об'єднаній Європі) (Shennan, 1991, с. 41).

Згідно «Концепції змісту освіти для європейського виміру України» пріоритети загальноєвропейської освіти полягають у наданні молодому поколінню знань про спільну європейську спадщину та практичних умінь адаптуватись до життя й навчання в різних країнах Європи, бути

мобільними, соціально здібними, здатними до комунікації та захисту своїх прав (Концепція змісту освіти для європейського виміру України, 2008).

Створення полікультурних Євроклубів у вищих медичних закладах є одним із сучасних методів навчання й виховання, який доречно впроваджувати в процесі вивчення дисциплін «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Іноземна мова».

Метою створення Євроклубів є запровадження політики євроінтеграції без руйнування вітчизняної системи освіти (Кирпа, 2012, с. 174–181).

Молоді потрібна така освіта, яка відповідає вимогам часу і надає можливість розвитку «європейської свідомості», враховуючи більш жорсткі вимоги ринку праці, формування самовизначення особистості, яка здатна до побудови власної траєкторії життя.

Модернізація системи освіти кардинально перетворює її цілі й завдання, потребує становлення нових освітніх структур, змісту освіти, зміни підходів до організації методичної підготовки майбутніх медиків, де провідною стратегією сучасної медичної освіти є розкриття сутнісних сил і розвитку творчості особистості, реалізація професійного потенціалу.

Метою створення полікультурних Євроклубів є сприяння процесам євроінтеграції, а також інформування і розширення знань студентської молоді про ЄС та відносини Україна–ЄС, допомога встановленню зв'язків з молодіжними громадськими організаціями ЄС, розвиток міжнародного культурного діалогу, підготовка студентів-медиків до здійснення професійної діяльності на рівні світових стандартів.

Інтеграція Донецького національного медичного університету в міжнародний освітній простір протягом багатьох років є одним з пріоритетних напрямків міжнародного співробітництва, що сприяє збереженню і зміцненню здоров'я українських громадян та розвитку національних систем охорони здоров'я багатьох країн світу на основі підготовки висококваліфікованих фахівців з використанням кращих світових практик медичної науки і освіти.

Аналізуючи діяльність полікультурних Євроклубів у закладах вищої освіти, зокрема у Донецькому національному медичному університеті, зазначимо, що вони спрямовані на виховання європейської свідомості, взаємоповаги до міжнародної спільноти, пропаганди загальнолюдських, національних цінностей; висвітлення економічних, правових, соціальних, культурологічних, філологічних, історичних та багатьох інших проблем в контексті взаємовідносин України з іншими державами; поглиблене вивчення мов країн ЄС, надання студентам навичок як побутового так і

офіційно-ділового, професійного спілкування, а англійська мова є обов'язковою до вивчення на всіх факультетах.

У Донецькому національному медичному університеті викладання англійською мовою здійснюється із залученням фахівців – носіїв мови на основі короткочасних і довгострокових програм співробітництва за участю міждержавних угод і за домовленістю з медичними закладами освіти закордонних країн; із системним залученням до навчального процесу, в тому числі під час виробничих і навчальних практик, фахівців-іноземців, які є співробітниками міжнародних фондів, організацій, для підвищення практичної спрямованості підготовки студентів і актуалізації отриманих ними знань і умінь; із забезпеченням виконання програм короткострокового і довгострокового стажування студентів за кордоном.

У Донецькому національному медичному університеті навчається велика кількість іноземних студентів, тому полікультурний Євроклуб має популярність не тільки серед українських студентів-медиків, а й серед студентів інших вищих закладів освіти.

Головною дійовою особою у реформуванні системи освіти є викладач, який у підготовці і розвитку особистості студентів-медиків виконує стратегічну роль. Вони також залучені до організації полікультурних Євроклубів, сприяють полікультурному діалогу, зануренню в різні культури, зосередженні на досягненнях в медичній галузі, проведенні спільних наукових досліджень, створенні спільних освітніх і наукових програм з іноземними закладами вищої освіти, науковими установами (Статут Донецького національного медичного університету, 2019).

До практичного аспекту діяльності полікультурних Євроклубів можна віднести різні форми та методи впровадження знань про ЄС, як в аудиторній, так і поза аудиторній роботі.

В процесі вивчення навчальних дисциплін за вибором студентів-медиків (Іноземна мова за професійним спрямуванням) треба систематизувати та спрямовувати їх в європейському контексті, застосувати інтерактивні форми навчання в поєднанні із сучасними освітніми технологіями формування знань про Європу.

Під час позааудиторної роботи створюється комфортна атмосфера, де можна аналізувати різноманітні світові події через призму різних культур в порівнянні їх з аналогами в українській культурі; осмислення процесів, що відбувалися в європейських країнах у різні часи; вивчення того, як вітчизняні ідеї та події висвітлюються в ЄС, та як вони впливають на світову ситуацію; налагодження ефективної співпраці, підґрунтям якої стає взаєморозуміння і співпраця в галузі медицини; формування власної

позиції щодо різних питань медичної науки та практики, удосконалення вміння представляти її публічно; розвиток навичок і вмінь професійного характеру, пов'язаних із використанням знань у межах професійно-орієнтованих дисциплін у світі, зокрема, англійської мови.

Одним із важливих складників змісту роботи полікультурних Євроклубів є використання сценаріїв повсякденного життя у дискусійних зустрічах, семінарах, груповій роботі, різноманітних ситуаційно-рольових іграх. Так медики-волонтери спілкуються англійською мовою, обмінюються новинами, власною політичною позицією, святами і традиціями своєї країни. При організації таких дискусій викладач постає як партнер, який скеровує дискусію в руслі обраної теми.

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, здійснення державної євроінтеграційної політики України доцільно проводити в активному партнерстві з молодіжними організаціями, такими як полікультурні Євроклуби, метою яких є сприяння євроінтеграції, розширення знань про Європу, а також налагодження і активізація міжнародних контактів та співпраці українських молодіжних організацій з європейськими партнерами. Полікультурні Євроклуби вже мають широку популярність в нашій країні, тому слід підтримувати розвиток українських міжнародних молодіжних рухів.

Існує багато форм та методів формування світоглядних орієнтацій студентів вищих медичних закладів освіти, але значну роль у самореалізації особистості, міжнаціональної комунікації, ідей європейської інтеграції відіграють полікультурні Євроклуби.

Перспективою подальших наукових досліджень може стати створення ґрунтовної методичної бази для роботи викладачів вищих медичних закладів освіти в полікультурному Євроклубі.

Література

1. Кирпа А. В. Діяльність Євроклубів як осередків формування свідомості особистості. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі* : зб. наук. пр. / під ред. Т. І. Сущенко та ін. Запоріжжя, 2012. Вип. 25 (78).
2. Концепція змісту освіти для європейського виміру України URL: <https://osvita.ua/school/method/581/> (дата звернення: 03.02.2020).
3. Моляко В. А. Психология технического творчества. Київ : Знание, 1982. 20 с.
4. План дій «Україна – Європейський Союз» Європейська політика сусідства. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_693 (дата звернення: 09.02.2020).
5. Статут Донецького національного медичного університету. URL: <https://www.dnmu.edu.ua/statut-universytetu-2019/> (дата звернення: 03.02.2020).

6. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_012 (дата звернення: 05.02.2020).
7. Європейський клуб у школі. Навіщо? Як? Чому? : Підручник для вчителів та учнів / За ред. Рафала Димека. Варшава, 2006. 65 с.
8. Shennan M. Teaching about Europe. London : Cassell, 1991.

References

1. Kirpa, A. V. (2012). Diialnist Yevroklubiv yak oseredkiv formuvannya svidomosti osobystosti [Activity of Euroclubs as the centers of personality formation]. *Pedahohika formuvannya tvorchoi osobystosti u vyshchyi i zahalnoosvitnii shkoli*: zb. nauk. pr, 25(78). T. I. Suschenko et al. (Eds.). Zaporizhia (ukr).
2. *Kontseptsiiia zmistu osvity dlia yevropeiskoho vymiru Ukrainy [Concept of Education Content for the European Dimension of Ukraine]*. Retrieved from <https://is.its.ua/school/method/581/> (date of appeal: 03.02.2020) (ukr).
3. Molyako, V. A. (1982). *Psykhohohyia tekhnicheskoho tvorchestva [Psychology of technical creativity]*, 20. Kyiv: Znanie (ukr).
4. *Plan dii «Ukraina – Yevropeyskyi Soiuz» Yevropeiska polityka susidstva [Ukraine-European Union Action Plan European Neighborhood Policy]*. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_693_ (date of appeal: 09.02.2020) (ukr).
5. *Statut Donetskoho natsionalnogo medychnoho universytetu [Statute of Donetsk National Medical University]*. Retrieved from <https://www.dnmu.edu.us/statut-universytetu-2019/> (date of appeal: 03.02.2020) (ukr).
6. *Uhoda pro partnerstvo i spivrobitnytstvo mizh Ukrainoiu i Yevropeiskymy Spivtovarystvamy ta yikh derzhavamy-chlenamy [Partnership and Cooperation Agreement between Ukraine and the European Communities and their Member States]*. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_012_ (date of appeal: 05.02.2020) (ukr).
7. *Yevropeyskyi klub u shkoli. Navishcho? Yak? Chomu? Pidruchnyk dlia vchyteliv ta uchniv [European club at school. Why? How? Why? Textbook for teachers and students]* (2006). Rafael Dimek (Ed.). Warsaw (ukr).
8. Shennan, M. (1991). *Teaching about Europe*. London: Cassell (eng).

РОЛЬ ПОЛИКУЛЬТУРНОГО ЕВРОКЛУБА В АНГЛОЯЗЫЧНОЙ ПОДГОТОВКЕ СТУДЕНТОВ ВЫСШИХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ МЕДИЦИНСКИХ УЧРЕЖДЕНИЙ

И. С. Аветисова

В Украине трансформируется сфера образования. Немалое значение приобретает проблема интеграции высшего образования в европейское и мировое сообщество. Современному миру присущи тенденции интенсивной межкультурной коммуникации, глобализации. Украина, провозгласив европейский выбор, требует

воспитания молодежи, способной самореализоваться в поликультурном обществе, а иностранный язык становится одним из источников знаний о странах и мире.

Именно поэтому особую актуальность приобретает роль общественных объединений, как поликультурные Евроклубы, которые выступают действенными ячейками поликультурного воспитания. В нашем исследовании поликультурный Евроклуб рассматривается как разновидность студенческого общественного объединения, направленного на познание и принятие личностью ценностей различных культур мира, деятельность его основывается на принципах добровольности и личной ориентации, толерантности, взаимопонимании, осуществляется как в учебное, так и внеучебное время с целью саморазвития и самореализации личности, обретения способности эффективного сотрудничества с представителями различных культурных групп, формирования творческих решений в нестандартных ситуациях межкультурного взаимодействия. Поэтому автор акцентирует внимание на том, что современный учебный процесс должен стать таким процессом, в котором происходит социализация индивида, его вхождение в европейскую социокультуру.

В статье дан анализ деятельности поликультурных Евроклубов в учреждениях высшего образования, в Донецком национальном медицинском университете, которая направлена на воспитание взаимоуважения к международному сообществу, позволяет правильно вести себя в конкретных ситуациях, использовать словарный запас, понимать значение слов в контексте выбранной специальности, выбирать соответствующую форму социального этикета.

Доказано влияние на организацию и работу поликультурных евроклубов преподавателей, которые способствуют поликультурному диалогу, погружению в разные культуры, сосредоточены на достижениях в области медицины, проведении совместных научных исследований, создании совместных образовательных и научных программ с иностранными вузами, научными учреждениями.

Ключевые слова: высшее медицинское учебное заведение, поликультурных Евроклубов, евроинтеграция, формы деятельности евроклубов, иноязычная коммуникация.

THE ROLE OF THE MULTICULTURAL EUROCLUBS IN THE ENGLISH-LANGUAGE TRAININGS OF MEDICAL UNIVERSITY STUDENTS

I. S. Avetisova

In Ukraine, the sphere of education is transforming. The problem of integration of higher education into the European and world community is of great importance. The tendencies of intensive intercultural communication and globalization are characteristic of the modern world. Ukraine, proclaiming a European choice, needs the education of

young people capable of self-realization in a multicultural society, and foreign language becomes one of the sources of knowledge about countries and the world.

For this reason, the role of public associations such as multicultural Euroclubs, which are effective centers of multicultural education, is of particular relevance. In our study, we consider multicultural Euroclub as a kind of student public association aimed at recognizing and accepting the values of different cultures around the world, its activities are based on the principles of voluntariness and personal orientation, tolerance, understanding and mutual respect, carried out both in the academic and non-academic time with the self-realization of the individual, the acquisition of the ability to effectively cooperate with representatives of different cultural groups, the formation of creative decisions in non-standard situations of intercultural interaction. For this reason, the author emphasizes that the modern educational process must become such a process in which the socialization of the individual takes place, its entry into the European sociocultural. It requires informal, innovating method of working with student youth, where creativity and interaction in the communicative circle is an active link.

The article provides an analysis of the activities of multicultural Euroclubs in higher education institutions, in particular at the Donetsk National Medical University, which aims to cultivate respect for the international community, allows you to behave correctly in specific situations, use vocabulary, understand the meaning of words in the context of the chosen specialty, choose a form of social etiquette.

The influence on the organization and work of multicultural Euroclubs of teachers contributing to multicultural dialogue, immersion in different cultures, focusing on achievements in the medical field, conducting of joint scientific researches, creation of joint educational and scientific programs with foreign institutions of higher education, scientific institutions.

Keywords: Higher Medical Education Institution, Multicultural Euroclub, European Integration, Euroclub Activities, Foreign Language Communication.

Аветісова Ірина Сергіївна – кандидат педагогічних наук, викладач кафедри мовних та гуманітарних дисциплін № 1 Донецького національного медичного університету (м. Краматорськ, Україна). E-mail: irinaavetisova123456789@gmail.com

Аветісова Ірина Сергеевна – кандидат педагогических наук, преподаватель кафедры языковых и гуманитарных дисциплин № 1 Донецкого национального медицинского университета (г. Краматорск, Украина). E-mail: irinaavetisova123456789@gmail.com

Avetisova Iryna Serhiivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Lecturer at the Department of Languages and Humanities #1, Donetsk National Medical University (Kramatorsk, Ukraine). E-mail: irinaavetisova123456789@gmail.com